

Värmländska byggnadsminnen: Alkvetterns herrgård

Kommun: Storfors

Socken: Bjurtjärn

Funktion: Privatbostad

Tillgänglighet: Gården är inte öppen för besökare.

Beskrivning

Sydost om Storfors samhälle, strax intill väg 237, med utsikt över sjön Alkvettern, ligger Alkvetterns herrgård med anor från 1200-talet. Egendomen omnämns i skriftliga handlingar för första gången 1268 då egendomen testamenterades till Riseberga kloster. I samband med reformationen 1527 drogs gården in till kronan men övergick senare i privat ägo som frälsegods. Släkten Linroth, som ägde Alkvettern under 1600-talets mitt, knöt samman den agrara verksamheten med järnhanteringen i trakten och under 1600-talets senare del anlades ett järnbruk på platsen. Alkvettern är därmed en av de äldsta storgårdarna inom Karlskoga bergslag.

Under 1700-talet expanderade Alkvettern till en betydande egendom där jordbruket blev allt viktigare. År 1812 såldes gården till brukspatron Nils Mitander som ägde åtskilliga bruk i länet. Under dennes tid utvecklades åkerbruket betydligt och till gården hörde då såg, kvarn, tegelbruk, bränneri, mejeri och fram till 1800-talets sista decennier ett järnbruk vid Lanforsen. Alkvetterns Aktiebolag bildades 1864 och senare såldes det till Katrinefors Aktiebolag i Mariestad. Fastigheten har därefter haft olika privata fastighetsägare. Under 1700-talet utgjordes huvudbyggnaden av en rödmålad envåningsbyggnad med höga fönster och karolinskt säteritak täckt med spån. I början av 1800-talet byggdes den om till en stram, ljusmålad nyklassicistisk byggnad i två våningar med elva fönsteraxlar. Vid detta tillfälle fick den också ett sadeltak med skifferbeläggning. Herrgården är anlagd på terrasser och består

av huvudbyggnad och tre flygelpar, varav ett par är beläget på huvudbyggnadens norra sida. Samtliga flyglar är vitmålade och taken på de södra flyglarna är täckta av skiffer medan flyglarna norr om huvudbyggnaden har tak med lertegel.

Den nuvarande herrgårdsanläggningen från 1800-talets första decennium utgör en av Värmlands ståtligaste och framstår som en tidstypisk och välbevarad stilrepresentant för länets bruksherrgårdar. Till anläggningen hör även en stor parkanläggning som troligen anlades under 1600-talets mitt. Strax öster om huvudbyggnaden ligger en rättarbostad och ett orangeri, och i sydost är flera stora magasins- och ekonomibyggnader belägna.

Skyddets omfattning i sammandrag

Skyddsföreskrifterna omfattar exteriören på huvudbyggnaden, de tre flygelparen och orangeriet samt ett avgränsat område kring bebyggelsen där inga väsentliga förändringar får ske.

För fullständiga skyddsföreskrifter, kontakta Länsstyrelsen.

Lästips

- Hegardt, S B, *Alkvettern: ett gammalt gods anor*, Stockholm 1946.

Ändringsinformation

Datum, kommentar:

- 2007-11-09 Första versionen - huvuddelen av informationen hämtad från tidigare byggnadsminnesbeskrivningar.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.